

MAGYARI

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LASZLÓ NYOMDA R.-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GÉZA
Törvényeségi bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Nagyszabású újjászervezés a kormányban

Miron Cristea pátriárcha továbbra is miniszterelnök marad. Calinescu Armand a belügyminiszteri tárca mellett a miniszterelnök helyettese lett és ideiglenesen a hadügyi tárcát is betölti. — Miniszteri rangra emelték a kisebbségi főkormánybiztost

Bucuresti. Saját tud. A kormány átszervezésére vonatkozó tárgyalások szerdán befejeződtek. Az 1939 február elseji 616. számú királyi rendelettel Öfelsége II. Károly király elfogadta dr. Miron Cristea pátriárcha-miniszterelnök kormá-

Dr. MIRON CRISTEA
patriárcha-miniszterelnök

nyának lemondását és egyttal megbízta őt az új kormány megalakításával. A részben átalakított új kormány tagjai szerdán este megjelentek a királyi palotában és a 617. királyi rendelet törvény értelmében letették az esküt az uralkodó kezébe. A szerdán kibocsátott 616. számú királyi rendelet törvény szövege a következő:

„II. KÁROLY,

Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya.

Mindenkinek a jelenben és a jövőben egészséget.

A kormány lemondása után az alkotmány 46. szakasza értelmében elrendeltük és elrendeljük:

1. szakasz. Tudomásul vesszük a lemondást,

2. szakasz. Dr. Miron Cristea pátriárchát a minisztertanács elnökévé nevezük ki és megbízuk az új kormány megalakításával.

Kelt Bucurestiben 1939 február 1-én.

KÁROLY.

A 617. számú királyi rendelet az újonnan ki-
vezett kormány tagjainak névsorát közli:

„II. KÁROLY,

Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya.

Mindenkinek a jelenben és a jövőben egészséget.

Az 1939 február 1-i 616. számú királyi rendelet törvény alapján és az alkotmány 46. szaka-

za értelmében elrendeltük és elrendeljük:

1. szakasz. Miniszterekké, államtitkárokká és helyettes államtitkárokká a következő urakat nevezük ki:

Helyettes miniszterelnök, belügyminiszter és a nemzetvédelmi minisztérium ideiglenes vezetője: Armand Călinescu.

Igazságügyminiszter: Victor Iamandi.

Hadfelszerelési miniszter: Victor Slavescu.

Közlekedésügyi és közmuikügyi miniszter: Mihail Chelmegeanu.

Pénzügyminiszter: Mitita Constantinescu, a Nemzeti Bank kormányzója.

Nemzeti gazdasági miniszter: Bujocu Ioan.

Légügyi és tengerészeti miniszter Paul Teodorescu tábornok.

Munkügyi miniszter: Mihail Ralea.

Egészségügyminiszter: Marinescu tábornok.

Kultusz- és művészeti miniszter: Dr. Nicolae Zigre.

Nemzeti nevelésügyi miniszter Petre Andrei.

Kisebbségügyi miniszter-államtitkár Dr. Silviu Dragomir.

Külgügyminiszter: Grigore Gafencu.

Földművelésügyi miniszter: Prof. Nicolae Cornateanu.

Az államvagyon nyilvántartásával megbízott államtitkár: Pop Traian.

Államtitkárok: Mihail Serban földművelési, Eugen Titeanu sajtó- és propagandaiügyi, Gabriel Marinescu tábornok belügyi, Magureanu miniszterelnökségi, Nae Popescu és Marin Sadoveanu kül-

VICTOR IAMANDI
igazságügyminiszter

tusz- és művészeti, D. V. Toni nemzetnevelésügyi, nemzetvédelmi Gheorghe Mihail tábornok, Victor Jinga nemzeti gazdaságügyi és Baran Coriolan belügyi.

2. szakasz. A minisztertanács elnökét bizzuk meg a jelen rendelet törvény végrehajtásával.

Kelt, Bucurestiben 1939 február 1-én.

KÁROLY.

Miron a minisztertanács elnöke, Románia pátriárchája.

Személyi változások a királyi helytartói karban

A Hivatalos Lap közli Armand Călinescu helyettes miniszterelnök, belügyminiszter és a hadügyminiszter ideiglenes vezetőjének előterjesztését, valamint a királyi rendelet törvény a királyi helytartó lemondására, kinevezésére és át-
helyezésére vonatkozólag.

ARMAND CĂLINESCU

helyettes miniszterelnök, belügyminiszter és ideiglenes nemzetvédelmi miniszter

Armand Călinescu 169—1939 számú előterjesztése a következőképpen hangzik:

„FELSÉG,

a 490. számú minisztertanácsi napló felhatalmazása alapján a legnagyobb tisztelettel van szerencsém alávetni Felséged jóváhagyásának és aláírásának azt a rendelettervezetet, amelynek útján egyes tartományok királyi helytartói lemondanak, áthelyeztetnek és a megüritt helyekre más királyi helytartók neveztetnek ki.

Felség, vagyok legmélyebb tisztelettel eltelt és legalázatosabb szolgája. Armand Călinescu a miniszterelnök helyettes, belügyminiszter és ideiglenes nemzetvédelmi miniszter.

A 618. számú királyi törvényrendelet teljes szövege a következő:

„II. KÁROLY,

Isten kegyelméből és a nemzet akaratából Románia királya.

Mindenkinek a jelenben és a jövőben egészséget.

Helyettes miniszterelnökünk, belügyminiszterünk és ideiglenes nemzetvédelmi miniszterünk 169—1939 számú előterjesztése és a 490—1939 minisztertanácsi napló alapján a közigazgatási törvény 56. szakasza értelmében, elrendeltük és elrendeljük:

1. szakasz. Elfogadjuk Scărisoreanu Romulus tábornok, az Olt-tartományi királyi helytartójának Al. Gane a Bucegi-tartomány királyi helytartójának (Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Az elnök kereszteshadjárata

Róma, január hó végén.

(P. I.) Két hétnél is több elmúlt már a tiszteletreméltó Roosevelt elnök új kereszteshadjárata hirdető üzenete óta. Ez az idő éppen elég arra, hogy az elnök egyről-másról meggyőződjön. Például arról, hogy a Vatikán nem küldött érte kitüntetést, de még az ilyenkor szokásos gyöngéd vállveregetés is elmaradt. Sőt, a félhivatalos diszkrétan megállapította, hogy háborus beszéd volt. Ugy gondolom, annyi egyelőre elég volt arra, hogy az elnök saját fontosságáról vallott nézetét revideálja. Ha még azt is hozzávesszük, hogy a washingtoni érsek az Amerikában annyira rokonszenves spanyol köztársaságiak újabb együgyű próbálkozását felháborodva utasította vissza és Coughlin páter a ma divatos, igazságtalan, de gyökeres antiszemitizmus mellett talál és hirdeti más, igazságos, de feltétlenül szükséges megoldásra vezető utat, akkor a tiszteletreméltó elnök bátran kudarcnak könyvelheti el a híres harciadót. Eppen úgy, mint a pánamerikai (Lima) kongresszus sikertelen befolyásolását is.

A nevezetes harciadót követő idő azután arra való is volt, hogy az elnök fantáziájának csapongását megcsodáljuk. Mert bámulatreméltó furcsaságok sorakoznak Roosevelt képében. Nemesak a célkitűzésekben, hanem az eszközökben, jelszavakban, hadijelvényekben is, de különösen a sereg összetételében.

Az elnök úgy gondolta, hogy az Egyesült Államok népe lenne a keresztetek derékhadja; a derékhadnak is a zöme az Egyesült Államok 30 millió zsidója, vagy 30 millió felekezeten kívülije és válogatott kommunistája. A katolikusokat bizonyára a dobverők közé szánta. A szárnyeseregbe sorakozott volna fel azután a „világ minden szabadságszerető” állama. Elsősorban Szovjet-Oroszország, azután Mexikó, a maradék spanyol kommunisták, a világ bármelyik szegletében élő zsidók, azután természetesen a katolikusok mind, sőt maga az Egyház hivatalosan is, mert hát mellesleg az Egyház szabadságáról is szó került.

A harci jelvényekről és lobogókról a résztvevők maguk gondoskodnának. A derékhad tehát magasra emelné a veszélyeztetett pénzeszákókat, a tiszteletreméltó szabaddóműves jelvényeket, azután a sarló-kalapácsot, az aranyborjút. Ebben a díszes gyűjteményben kellene azután helyet foglalnia a keresztnek is. A harci indulók még változatosabb bábéli összhangot mutatnának. Az internacionálé, az amerikaiak négerzenéje, az istentelenek gúnyversei mellett énekelhetnék a katolikusok a száztizenhatodik zsoltárt: „Dicsérjétek minden népek az Urat...”

A front, a nagy „szabadság”-hadsereg azután lassan megindulhatna igazságszolgáltató útjára... De hová? Ki ellen? Kit boldogítana legelőször?

Mondjuk először Olaszországot akarná megbüntetni. Az olasz néppel szemben akarná megvédeni a vallást, az Egyházat. Amerika és a világ zsidói és kommunistái vérükkel pecsételnek meg az Egyház iránti legteljesebb odaadásukat és vallás-, Egyház-tiszteletre kényszerítének az olasz népet.

Azután továbbmennének és a nagy kereszteshadjárat eltaposná a horozkeresztet. Felzabadiatná a németeket, visszatelepítené a zsidókat, helyreállítaná az egyensúlyt. Úgy hogy Berlinben ismét 95 lenne a zsidó orvosok százalékszám. A köztársasági Spanyolországot helyreállítaná és úrrá tenné az egész félszigeten, hogy a még megmaradt hitéletet is gyökeresen kiirihassa. Németországban feltámasztaná a spartakusok aranykorát Liebkecht Róza és Rathenau elvtársakkal. Franciaországban Thorez mindenhatósága alatt valósulna meg a szabadság álma.

A legvégén, amikor a szabadságnak ekép-

pen mindenütt eleget tettek, a nagy kereszteshad visszatérne hazájába és az elnök a szabadság színaranyból vert szimbolikus trónjára ülhetne.

Talán felelőtlen, rosszindulatú játéknak tűnhetik fel ez az egész következtetés. Ha azonban őszintén a kérdés mélyére tekintünk, nem is csak ilyen elképesztő zűrzavart, hanem a legképtelenebb ellentétek egész halmazát észrevehetjük. Bennünket, katolikusokat, mind jobban érdekel a dolgok ilyenét való állása, mert bizonyos események — sajnos — a mi ügyeinket is fájdalmasan érintik és ez azt a látszatot kelti, mintha a pénzeszákókkal, aranyborjuval, sarló-kalapácsal egy fronton állnók. Csak ez bátoríthatja azokat, akik egy-ido óta közös frontra, közös akcióra hívnak bennünket. És ez egyre gyakrabban, egyre nyíltabban történik. Mintha az Egyháznak választania kellene az úgynevezett demokratikus és totális államok között.

Pedig kétezer esztendő történelméből megtanulhatta volna már minden történelemcsináló, hogy az Egyháznak van saját önálló frontja, hadserege, jelszava és főképpen saját célkitűzése. A küzdelem kimenetelében, általában saját jövőjében annyira biztos, hogy nem szorul sem demokratikus, sem totális fegyvertársra, sőt bátran szembeáll minden ferdítéssel, tévedéssel, bárhonnan, bárkitől, bármilyen oldalról származzon is az.

Az Egyház frontja a lelkek frontja és pedig minden léleké. Azért emeli fel szavát minden egyes esetben, amikor az övéiről van szó. A lélek élete az igazság. Amikor tehát a megbántott igazságról van szó, akkor meghallhatja és meg is hallotta szavát Moszkva, Mexikó, a spanyol kommunisták, csak úgy, mint Rosenberg új pogánysága és a fajelméletek túlzói. Akkor, amikor a Roosevelt-féle érdek-buzgóság még fel sem eszmélt rá. Különben is a kommunizmus elleni pápai körlevél szociális kifogásai semmire sem illenek jobban, mint Roosevelt Amerikájára, a „60 millióos család” aranyzsarnokságára, a 6 millió munkanélkültre. Ha tehát a tiszteletreméltó elnök olyan buzgó Egyház-védőnek akar látszani, megkezdhetné a nagytakarítást otthon a pápai szociális körlevelek alapján, úgy, ahogyan azt Portugáliában és ma már a Nemzeti Spanyolországban tiszteletreméltó igyekezettel törekcsenek megvalósítani. Vagy kezdené meg a teljes száadsággal agitáló és terjedő kommunizmus megfékezését, ezt is nagy Egyház-szeretettel. A totalizmusok iránti ellenszenvéből sem kellene enzedni, hiszen a kommunizmus,

az istentelenség ugyancsak totális élet- és államforma.

Más megdölgölés is arra készlet, hogy ne bízzunk Roosevelt vallásvédő buzgóságában. Roosevelt tagadhatatlanul a baloldalon áll. Már pedig az Egyház nem a szociális vívmányokat, a népiség felébresztését és érvényesítését kifogásolja — mondjuk — a totális Német Birodalomban, hanem a krisztusi hitet fenyegető eszméket és az üldözéseket. Ebben pedig a baloldal legszélén álló Komintern és harcos istentelenek tábora tökéletesen egyetért jobboldali ellenfelével. Most nemrégén közölte a vatikáni rádió, hogy a szovjet harcos istenteleneinek vezetősége a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott Rosenberg (a német) könyveiről, Egyház-ellenes módszereiről; több könyvét le akarják fordítani, őt magát pedig a liga dísztagjává választani. Hogyan tudná hát Roosevelt ilyenformán az Egyházzal való fegyverbarátságot elképzelni?

Az egész mozgalom, a harci riadó rejtett, de általánosan ismert, elindítójának, a zsidóság kérdésének az ügyében sem tudna Roosevelt az Egyház álláspontjához igazodni. Már csak azért sem, mert Roosevelt álláspontjának hőmérője tisztán anyagi behatásokra reagál. Az a kis erkölcsi, humanista színélet, ami tüzes riadót úgy ahogy takarja, a retorika és a propaganda szüleménye. Egyébként nem nehéz elképzelni egy fordított helyzetet, amelyben a zsidóbarát Németország tüzelne az antiszemita Egyesült Államok ellen, természetesen gazdasági okból és mondjuk Roosevelt-Rosenberg párharc formájában. Az Egyház pedig, mint a lelkek törhetetlen frontja, azt tanítja, hogy minden lélek Krisztus vérével megváltott lélek; a fajok különbözősége Isten emberteremtő gondolatának gazdagságát és nem az érték-különbséget jelenti. Hogy a zsidóság kérdése egyes államokban főképpen gazdasági kérdés, a gazdasági javak tervszerű kisajátításának, általában a munka nélkül jövedelmező foglalkozások elárthatásának és az így előállott gazdasági eltulodásoknak a következménye, sőt sok helyen erkölcsi kérdés is, az nyilvánvaló. Itt már nem a fajok egyenlőségét kell emlegetni, hanem az igazságosságot, a tisztességet, a méltányosságot. Ebben a tekintetben pedig a tiszteletreméltó elnök — a jelek szerint — nem áll a fajok egyenlőségének az alapján, még kevésbé közelíti meg a pápai szociális körlevelek igazságait és követelményeit.

A befagyott harci riadó nyomán azonban üdvös gondolatok ébredhetnek az igazságért és szabadságért annyira buzgólkodó elnök lelkében. A többek között saját tapasztalatából beláthatja, hogy az Egyházat nem szélesféle történelmi konstellációk hallámzására bízza alapítója, hanem az örök, változhatatlan és mindenben győzedelmeskedő igazságok sziklijára. Ezt az Egyházat pedig nem lehet nagyon is amerikai ízű hecccekkbe segítő társnak beugratni.

Rendeletileg szabályozták a községi jegyzők magánmunkájának díjazását

A törvényesnél nagyobb díj szedése fegyelmi büntetést von maga után

Bucuresti. Saját tud. A belügyminiszter a következő rendeletet adta ki:

A községi jegyzők kötelesek községeik falusi lakóinak kérésére azoknak az adminisztrációs hatóságokhoz intézendő kérvényeit megírni, a következő díjak mellett:

1. Egy kérvény, amely nem több egy oldalnál, 10 lei.
2. Egy kérvény, két oldal terjedelemben, 15 lei.
3. Egy ívig 25 lei.

Azok a községi jegyzők, akik jogvégzetek és a központi közigazgatás előkészítő-tanfolyamot végeztek, irhatnak telekkönyvi átírási kérvényeket is, a következő díjak mellett: 500 lei értékig 25 lei, 1000 lei értékig 50 lei, 5000 lei értékig 80 lei, 10.000 lei értékig 120 lei, 10.000 lei értéken túli átírásokért 200 lei.

A községi jegyző köteles ezt az árszabást az iradjában látható helyen kifüggeszteni.

A megengedettnél nagyobb díjakat a jegyző fegyelmi büntetés terhe alatt nem szedhet.

E magánmunkákat a jegyző csak személyesen végzheti, szolgálati időn kívül.

A nagyváradi mozzóképszínházak műsora:

APOLLÓ: A MALTAI HÁZ.
CORSO: NAPOLYI CSÓKOS EJSZAKÁK.
DORIAN: DR CLITTERHOUSE BÜNE.

Nagyszabású újjászervezés a kormányban

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

tójának, Cădere Victor az Alsó-Duna-tartomány királyi helytartójának, Negruzzi Mihail tábornok, a Prut-tartomány királyi helytartójának és Hanzu Alexandru tábornok, a Szamos-tartomány királyi helytartójának lemondását.

2. szakasz. Áthelyezzük Alexianu Gheorghét, a Suceava-tartomány jelenlegi királyi helytartóját a Bucegi-tartományba és Dinu Simiat, a

EUGEN TITEANU
sajtó- és propagandaügyi alminiszter

Nistru-tartomány jelenlegi királyi helytartóját az Olt-tartományba.

3. szakasz. 6 évi időtartamra királyi helytartókká nevezzük ki a következő urakat:

Dr. Coriolan Tătaru, volt államtitkár a Szamos-tartományba, C. C. Giurescu egyetemi tanárt az Alsó-Duna-tartományba, Traian Ionascu egyetemi tanárt a Prut-tartományba, Gheorghe Flondort a Suceava-tartományba és Grigorie Cazacliu a Nistru-tartományba.

4. szakasz. A helyettes miniszterelnököt, belügyminiszter és a nemzetvédelmi minisztérium ideiglenes vezetőjét bizzuk meg jelen rendelettervén végrehajtásával.

Kelt, Bucurestiben 1939 február 1-én.

KAROLY.

Armand Călinescu helyettes miniszterelnök, belügyminiszter és ideiglenes nemzetvédelmi miniszter.

Az új kormány eskütétele és beiktatása

Bucuresti. Saját tud. Az új Miron Cristea kormány tagjai még szerdán este a miniszterelnök kivételével megjelentek a királyi palotában és az uralkodó előtt letették az esküt. Az eskütételről Miron Cristea miniszterelnök gyengélkedése miatt hiányzott. Ezért a semmitörvényű és az udvari miniszterek a patriarkátus épületében keresték fel a gyengélkedő miniszterelnököt, aki saját lakásán tette le a hivatali esküt.

A miniszterelnök, eskütétele után este 8 óra körül az újonnan kinevezett és áthelyezett királyi helytartók jelentek meg kihallgatáson az uralkodó előtt.

Egyébként az új kormány tagjai csütörtökön a hivatalos ünnep miatt nem vehették át hivatalukat. A beiktatások a szokásos ünnepélyes külsőségek között csak pénteken kezdődtek meg.

Az új miniszterek és alminiszterek személyisége

Bucuresti. Saját tud. A fővárosi sajtó különkiadásban számolt be a kormány átalakításáról és az új kormány eskütételéről. A Románia többek között a következőket írja:

„Miron Cristea patriárka nagy hozzájárulással vezette első kormányát, amely a rend és állami fegyelem kormánya volt. Ebből a kormányból fakadt a Nemzeti Újjászületési Arcvonal eszméje. Románia közléte most új korszakhoz érkezett és nagy megvalósításokat vár. Az új kormány magában foglalja az 1938 február 10-i kormány energiáján kívül új és értékes erőket a közjavára.”

„Elsősorban Armand Călinescu kinevezését kell felemlíteni, akit helyettes miniszterelnöknek neveztek ki. Miron Cristea dr. patriárka-minisz-

terelnök bölcsesége mellett Armand Călinescu fáradhatatlan munkássága nagymértékben hozzájárulni az új kormány célkitűzéseinek megvalósításához. Megőrzi a belügyminiszteri tárcát és ideiglenesen átveszi a nemzetvédelmi minisztérium vezetését. Mihail Gheorghe tábornokban itt egy igen értékes munkatársra talál, aki egyike a román hadsereg legképzettebb tisztjeinek.”

„Victor Slăvescut bízta meg a hadfelszerelési tárcá vezetésével, aki elismert pénzügyi szaktekinetly és kiváló szervező, Mitita Constantinescu a Nemzeti Bank elnöke vette át a pénzügyi tárcát, Ion Bujoi mérnök lett a nemzetgazdasági miniszter, akinek Victor Jinga tanár lesz segítségére és végül N. Cornuțeanu tanár vette át a földművelésügyi tárcát, aki mezőgazdasági kérdésekben világunk elismert szaktekinetlye. Ezek a kinevezések is kihangsúlyozzák, hogy milyen különös gondot fordítanak a közgazdasági és pénzügyi kérdésekre. „Új minisztériumot is állítottak fel az állami javak leltárért és ennek élére Pop Traian a kolozsvári egyetem tanárát állították”. „A fiatalabb korosztályból is sokan kerültek be a kormányba, akik közül Silviu Dragomir a kisebbségi miniszter nevét kell megemlítenünk...” „Erdély 6 legkiválóbb szaktekinetlyével van képviselve az új kormányban, ami a jövő termékeny munkájának egyik záloga...”

A lemondott kormány tagjai sorából nem szerepelnek az új kormányban Ciuperca tábornok hadügyminiszter, Cancicov pénzügyminiszter, Colan püspök kultuszminiszter és Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszter.

Az új kormány tagjai sorában — amint jeleztük — számos erdélyi reprezentáns foglal he-

MIHAIL GHELMEGEANU
közlekedésügyi és közmunkaügyi miniszter.

lyet. Ezek között elsőnek kell megjegyezni magát Cristea Miron miniszterelnököt, aki tudvalegőleg a magyar impériumban karánsebesi ortodox püspök volt és a román nemzetiségi politikában előkelő szerepet játszott. Az állam-miniszterek között dr. Zigre Miklós, Dragomir Silviu és Traian Pop, az alminiszterek között pedig Mihai Serban és Victor Jinga foglalnak helyet.

Dragomir Silviu kisebbségi miniszter, mint kisebbségi főköormánybiztos nagy buzgalommal és megértéssel dolgozott eddig is a Miron Cristea-kormányban.

Traian Pop államminiszter, a kolozsvári egyetem büntetőjogásza, jelenleg egyetemi dékán, egykor nemzeti parasztpárti szenátor. Szociális gondolkodásáról különösen ismeretes és nagyra-beesült.

Az új alminiszterek közül Mihai Serban, a kolozsvári Mezőgazdasági Akadémia rektora, már több ízben töltött be alminiszteri tárcát, egyszer a földművelésügyi minisztériumban, máskor a miniszterelnökségen a Vaida-kormány alatt a kisebbségi ügyek élén állott.

Victor Jinga tanár a kolozsvári Kereskedelmi Akadémián, a szövetségi ügyek egyik legalapo-

sabb ismerője. Annakidején az egykori nemzeti parasztpárt ifjúsági szervezetének országos elnöke volt.

Zigre Miklós, az új kultuszminiszter

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Zigre Miklós kultuszminiszteri kinevezését nagy örömmel vették tudomásul. Az új kultuszminiszter ugyanis általános tiszteletnek és megbecsülésnek örvendett, úgy a többségi, mint a kisebbségi lakosság körében. Puritán egyénisége miatt a társadalom minden

Dr. NICOLAE ZIGRE
kultusz és művészeti miniszter

rétegének népszerűségét bírja. Uri modora mindenkor csak barátokat szerzett számára.

Dr. Zigre Miklós tanulmányai végeztével csakhamar a legjobb nevű ügyvédek sorába emelkedett. Biharvármegye második megyefőnöke volt a Consiliul Dirigent idején. 1922-ben a liberális kormányzat alatt Nagyvárad városának képviselőjévé választották és ugyanakkor belügyi alminiszternek nevezték ki. 1927-ben a második liberális kormányzat idejében szenátornak választották. Öfelsége hazatérése után dr. Brătianu Györgyhez csatlakozott és a párt egyik vezető-egyénsége lett. Dr. Zigre Miklós mindig román egyházi és kulturális mozgalmak vezérégsége volt. Vezető szerepet töltött be a Casa Națională-ban, jelentős szerepet vitt a görög keleti egyházban, az Ügyvédi Kamarának pedig évek óta elnöke. Szerepet vállalt a helyi közigazgatásban és az időközi bizottságnak elnöke is volt.

Az új királyi helytartók

Bucurestiből jelentik: A lapok foglalkoznak a királyi helytartók személyiségével és megállapítják, hogy az új helytartók mind kiváló férfiak, akik vagy a kultúra terjesztése, vagy a tudományos kutatás terén fejtettek ki hathatós működést, vagy pedig kiváló államférfiak. Flondor, tartományi kormányzó régi bukovinai család sarja és ő maga résztvett a nemzetiség mozgalmakban. Tătaru Coriolan, volt államtitkár, egyike Erdély egyik reprezentatív személyiségeinek. Politikus, de szellemi ember is, aki az ifjúság és a sport lelke s támogatója. Giurescu professor tartományi kormányzó pedig Besszarába egyik legismertebb embere.

MITATA CONSTANTINESCU
pénzügyminiszter

A csiki pénzügyi tisztviselők monstre-pere

Távíratilag idézték meg a pénteki főtárgyalásra a brassói pénzügyi vezérfelügyelőt

Csikszereda. Saját tud. A csiki adókövetési pénzügyigazgatóság három főtisztviselője bűnügyének tárgyalásai. Cárámäläu Vasile ellenőr kihallgatása után a harmadik vádlott, Tamás János kihallgatására került sor.

Tamás János fenntartja a vizsgálóbíró előtt tett nyilatkozatát. Nem tud semmit az adócsalásról, semmiféle hivatalos iratot nem semmisített meg, sem nem hamisított. Olyan jelentéktelen állásban volt, hogy ehhez sem hatásköre, sem egyéni érdeke nem volt. Nem tudja, hogy került neve a hamis bizonyítvány alá.

A három vádlott kihallgatása után kezdette meg a törvényszék a tanukihallgatásokat. Első tanu: Mares volt csiki, jelenleg máramaroszi pénzügyigazgató. Előadja, hogy az az időleges adótörlesztés, melyet Tomescu ellenőr, a fővádlott emleget, nem létezik a törvényben. Adótörlesztést csak cégtörlesztéssel kapcsolatosan lehet eszközölni. Egyébként kedvező véleményt nyilvánít Tomescu köztisztviselői és magán életéről.

A második tanu: dr. György Gábor a csiki behajtási pénzügyigazgatóság főnöke. Jóhiszeműen írt alá egy adótörlesztést, mikor Mares kartársa szabadságon volt. Tomescut úgy ismerte, mint kifogástalan tisztviselőt, megbízhatónak, becsültesnek.

A feljelentő kihallgatása

A következő tanu Ioan Boldor, kászoni péri görög katolikus esperes. Ő a feljelentő. Eskü letétele után dr. Debu védő megkérdi, ha nincs ellenséges viszonyban és nincs érdekelve az ügyben, tulajdonképpen miért tette Tomescu ellen a feljelentést?

Tanu: Tisztán közérdekből. Tomescu visszaéléseit panaszoltam nekem a híveim és elhatároztam, hogy a közelébe tisztasága érdekében panaszt teszek. Így jelentettem a visszaéléseket a királyi helytartóságnál, majd az ügyészségen is. A közérköles védelmén kívül az is vezérelt engemet, mert szegyenlettem ezeket a súlyos visszaéléseket nemcsak híveim és fajtám előtt, hanem főleg a kisebbségi lakosság előtt.

Dr. Debu védő: Milyen célból hívta fel Lascu főügyész úr figyelmét arra, hogy a felvett jegyzőkönyveket és bizonyítékokat őriztesse szigorú felügyelet alatt, mert Tomescu arra is képes, hogy a terhelő adatokat a páncélszekrényből is klopja?

Tanu: Ez csak óvatosság volt. Semmiféle személyes érdek nem vezetett.

Boldor görög katolikus esperes még elmondja, hogy Tomescu felkereste személyesen, majd Stanescu adófőnök és Sárbu Cicio jegyző útján is kérte, hogy legyen tekintettel családjára és vonja vissza a feljelentést, azonban ő a kérést visszautasította. Tomescu nem tett semmiféle ígéretet neki.

Utána több pénzügyigazgatósági tisztviselőt hallgattak ki, akik az adókövetés, kezelés, törlesztés tekintetében szolgáltak felvilágosítással.

A törvényszék a tanukihallgatásokat szerdán egész nap folytatta. Délelőtt ugyancsak pénzügyi tisztviselőket hallgatta ki, akik kedvező vallomást tesznek Tomescu és társai mellett, már a magánéletét illeti. Utánuk Ázbé István kászoni falvi kereskedő tanuvallomására kerül sor. Kijelenti,

hogy ő önként adott 6000 leit fogadott fia Szilveszter András útján részletekben Tamás János kezéhez. Ott volt vele Tomescu is és megígérték neki, hogy kedvezően „intézik” el felesége hagyatékának illetékezési ügyét. Miután vallomása és a vizsgálóbíró előtt tett nyilatkozata között eltérés mutatkozott, ügyész indítványt tett a két vallomás tisztázására. Ebből a célból a törvényszék visszavonult.

Egy kis szüneti incidens

Szünetben igen érdekes incidens játszódott le a tárgyalóteremben. A korábbi tanu, Ázbé István kereskedő az újságírók előtt ment az ajtó felé, amikor egyik újságíró odaszólt neki:

— Ázbé úr mondja meg az igazságot! Különböen beeshetik a kürtön!

Ezt meghallotta Gh. Cerbu védőügyvéd és dr. Dancu Nicolae ügyvéddel arra magyarázták,

Tóth Tihamér legszebb könyvei:

Hiszek egy Istenben	240
Hiszek Jézus Krisztusban	240
Hiszek az Egyházban	240
Hiszem az örök életet	240
Krisztus Király	240
A szenvedő és győzedelmes Krisztus	240
Tízparancsolat I.	240
Tízparancsolat II.	240
Miatyánk	280
Üdvözlegety Ötötárszentség	223

hogy az újságíró befolyásolni akarja a tanut, Tomescu terhére. Parázs öszeszólalkozás történt, melynek a bevonuló bíróság vetett véget.

Gh. Cerbu azonnal jelentette az incidenst Merisor elnöknek és kérte az újságírók eltávolítását és megbüntetését. A bíróság határozathozatalra vonult vissza, majd rövid idő múlva közölte a védőügyvédekkel a törvényszék határozatát: nem látja fennforogni annak szükségét, hogy az újságírókat eltiltsa működésüktől sem a büntetés tekintetében nem intézkedhetik, miután az állítólagos kijelentés szünetben hangzott el. Ezzel Merisor törvényszéki főelnök megvédte az újságírói közérdekből működés szabadságát, ami a nagyszámú hallgatóság élénk tetszésével találkozott.

Elnök ezután folytatta a tanukihallgatásokat. Risnita adófőnök azt vallja, hogy Tamásnak nem volt joga adóügyben bizonyítványt kibocsátani. Dr. Balogh Lajos ügyvéd szerint Tomescu tisztességes ember volt, szerény életmódot folytatott. Kliensei által tett panaszokról esküje miatt nem nyilatkozhatik. Ruthil Oszkár fás tisztviselő, majd György Gyula kereskedő, valamint Bárbat Octavian szesznyakkereskedő és Papp Károly kereskedő kihallgatásával azt akarta a védelem bizonyítani, hogy Tomesen ahol vásárolt mindent megfizetett és társadalmilag is kifogástalan volt. Merisor elnök láthatólag unta már az ilyen kérdéseket.

— Erkölcsi bizonyítványok kiadására a rendőrség illetékes, hagyják már a refrénszerű érdeklődéseket.

Ajvász Jenő gyógyszerészhez is hasonló kérdéseket intéztek a védők. Ő is azt vallotta, hogy amit Tomescu vásárolt, mindent megfizetett. Sem mivel sem tartozik neki. Vallomását azzal fejezte be:

— Csodálatos, de fizetett!

A hallgatóság élénk derűtség között találgatta, hogy az-e csodálatos, ha egy pénzügyi ellenőr egyáltalában fizet, vagy pedig Ajvász gyógyszerész neveltségével azt akarta kifejezni, hogy jól fizetett — már mindegy volt, mindenki nevetett a maga értelmezése szerint.

A kihallgatások délután és este is folytak. Lénvegtelen vallomások után a törvényszék — a közhíves ünnep miatt — a folytatólagos tárgyalást péntek reggelre tüzte ki. Erre táviratilag idézte meg Crenu brassói pénzügyi vezérfelügyelőt. Védők kérésére szabadlábra helyezte Cárámäläu vádlottat, ellenben a másik két vádlott további fogvatartását fenntartotta.

ALBERT ISTVÁN.

Meghalt a vakok elnöke

Temesvár. Saját tud. A helybeli kórházban meghalt Bundy József volt hírlapíró, negyvenhat éves korában. Az annakidején megjelent „Temesvári Ujság” című katolikus lap munkatársa volt, nemesen és komolyan fogta fel hivatalát, de utóbb meg kellett valnia állásától, mert már alig látott. Egészen az asztalra hajlva dolgozott már — munkaképtelenné vált. Egy gránát becsapódása okozta légnyomás idézte elő. Szemidegsovadás lépett fel, amely miatt Bundy József fokozatosan elvesztette a szema világát. Végül teljesen megvakult. Iemerte az életet és nagy tetterő volt benne — továbbdolgozott. Ezuttal szerencsétlen sorstársai érdekében, kik, mint ő, vakok voltak. És kétszeresen szerencsétlenek. Az idők fordultával számos vakot becsatoltak el a vakok intézetéből, nemzetiségük miatt. Aztán akadt több új vak is, olyanok, akik azelőtt láttak és talán éppen a háboruban veszítették el szemük világát. Bundy József tudta, hogy az egyes ember, különösen ha vak, meg nem állhat a világban. Ezért egybegyűjtötte a vakokat és megalapította az „intézeten kívüli vakok egyesületét”. Az egyesület elnöke, vezetője lett. Minden téren odaadó, jó vezető volt. A vakok munkáinak — fonottáruk, kerületor — értékesítésére üzletet nyitott, soksziben eljárt a hatóságoknál, vagy összeköttetése révén igyekezett az egyesület érdekeit előmozdítani. Megszervezte a vakok zenekarát és hogy a dolgozó vakok munkája könnyebben menjen és hogy a vakok folyásáról értesülve legyenek, rádiót szerzett a helyiség számára. El sem képzelhető, micsoda örömet jelentett ez a rádió! Aztán igyekezett a agilis elnök minél több művet beszerezni, amely a vakok-írásán készült. Az ő közbenjárására rendelte el annakidején a hatóság, hogy ha ember jelenik meg az utcán fehér bottal: azt minden rendőrnök, de a közönségnek is támogatnia kell. Vezessék át az illetőt az utkereszteződésen. A fehér bot jelezte: vak ember a viselője. Az érdemes elnök, aki régi jóismerősét évek múltán is megismerte hangjáról és aki szívesen és oktatta beszélt a vakoknak a „látó-koráról”, az utóbbi időben betegeskedett. Hétfőn este véromlást kapott, a mentők a kórházba vitték. Kedden reggel meghalt. A vakok nagy támaszukat veszítették el benne és csüörtökön délelőtt a józsefvárosi temetőben valamennyien elkisértek koporsóját a sírig.

BEKULDOTT HIREK

A brassói római katolikus ifjuság rendezésében február 5-én, vasárnap este fél 7 órakor a főgimnázium tornatermében Papp J. Jenő előadást tart „Egyházközségi gondok” címen.

A brassói Felnőtt Leányok Mária Kongregációja e hó 5-én, vasárnap este 8 órakor az elemi iskola rajztermében tartja meg szokásos házi mulatságát, amelyre ezuton is meghívja a Kongregáció ismerőseit a rendezőség.

Emlékezés régi magyar orvosokra. A tordai Szociális Misszió által rendezett ismeretterjesztő szabadegyetemi előadás-ciklus keretében a Magyar Kereskedők Egyletének nagyertermében hálás, szépszámu közönség előtt dr. Pataky Jenő nyug. kolozsvári városi tisztifőorvos — Torda nyug. népszerű, közkedvelt polgára — tartott értékes és tanulságos előadást kiváló régi magyar orvosokról és a hajdankor némely sajtós győgy-módjairól „Képek a régi orvosi életből” címmel. Az előadó széleskörű tudása, alapos tárgyismerte és szingazdag adat-halmaza kellemes lebilincselő élményként hatott a hálás hallgatóságra, mely az előadás végén a magas életkora dacára bámulatos szellemi aktivitásu előadót meleg, szeretetteljes ovációval ünnepelte s a Misszió és a közönség nevében nemescélú fáradozásáért nagyhatásu meleg szavakkal mondott köszönetet Sipos Sándor esperes-plébános.

A „Harangvirág” Désen. Saját tud. Az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség dési tagozata január 29-én, szombaton és 30-án, vasárnap, a zarada kulturtermében előadta Andai Ernő „Harangvirág” című 3 felvonásos vígjátékát. Az előadást mindkét este nagyszámú közönség nézte végig és zajosan ünnepelte a szereplőket. A címszerepét Kruszák Klára, a Leányklub agilis elnöknője alakította névésztette. A többi szereplők is tudásuk javát adták és a Leányklub és Kolping Iskolagyűlés tagjai közül kerültek ki. Szükségek honai, Schnur Irén, Csizér Mancsi, Várady Tinka, K. Papp Géza, Szentkirályi Jenő, Gallov Ferenc, Vári Károly, Almaj Ferenc, Movik Antal, Balogh Zoltán és Borsán László. A darab sikerének azonban a szereplők lelkes munkája mellett öv. Izsaky Gáborné, Jeskó Ariadne, Szeged, Pécs, Kolozsvár volt művésznője, fáradságot nem ismerő művészi rendezésének köszönhető, akit a közönség az előadások után szünni nem akaró tapsal ünnepeit.

Balla Borisz:

A MEGSEBZETT

A kiváló fiatal katolikus író, akinek a Niczky-novendék című regénye annakidején az irodalom nagy eseménye volt, ebben a reg volt nagyvonalu műveben a kor jobb lelkeit foglalkoztató lelki nyugtalanságnak ad meglepően eredeti hangot. Hőse Stail báró, aki a lélek örök nosztalgiaitól úgyze keresi a megnyugvást és a boldogságot, míg a kezvelem vilárosságában meg nem látja az igazság egyetlen útját, míg meg nem találja a szerelem sivar kalandjai után a szentesség nagy és felemelő érzését.

Révai kiadás. Ara füzeve 132 lei.

Befejeződtek Belgrádban a román-jugoszláv megbeszélések

Gafencu külügyminiszter csütörtökön este hazautazott. A Dunamedence államai közötti megbeszélésről tárgyaltak

Belgrádból jelentik: Gafencu román külügyminiszter itteni látogatása csütörtökön este véget ért s még ezen az estén a román államférfi Belgrádból hazautazott. Pál kormányzó herceg még szerdán fogadta őt kihallgatáson s ez alkalommal II. Péter király is jelen volt, aki átnyújtotta a külügyminiszternek a Fehérsas-rend I. osztályu érdemkeresztjét. A kihallgatás után a régensherceg villásreggelit adott a vendég tiszteletére. Délután második tárgyalás volt Gafencu és Stojadinovics között, míg este Stojadinovics adott ünnepi lakomát. Csütörtökön a belgrádi román ügyvivő adott diplomáciai villásreggelit s délután volt a harmadik tárgyalás Gafencu és Stojadinovics között. A harmadik tanácskozás után hivatalos jelentést adtak ki.

Hivatalos közlemény és Gafencu külügyminiszter tájékoztató nyilatkozatai

Belgrádból jelentik: Gafencu román külügyminiszter látogatásával kapcsolatban Stojadinovics jugoszláv miniszterelnök csütörtökön este magához kérte a sajtó képviselőit és a következő hivatalos közleményt olvasta fel előlük:

Gafencu román külügyminiszter elsején és másodikán látogatást tett Stojadinovics miniszterelnöknél abból a célból, hogy a két országot érintő kérdéseket megtárgyalják. Megbeszélés tárgyává tették azokat a közös kérdéseket, amelyek Romániát és Jugoszláviát érintik. A két külügyminiszter megállapította országaik álláspontjának teljes azonosságát és elhatározták, hogy fenntartják azt a szívélyes kapcsolatot, amely a két államot egymáshoz fűzi. A két állam át van hatva attól a gondlattól, hogy békés és konstruktív kapcsolatokat tartson fenn az összes államokkal, elsősorban pedig szomszédjaival.

Belgrádból jelentik: Miután Stojadinovics felolvasta a hivatalos nyilatkozatot, Gafencu nyilatkozott a sajtónak.

— Számot kell vetnünk a realitásokkal, — mondotta Gafencu, — de ez nem jelent annyit, hogy feltétel nélkül alávétjük magunkat a realitásoknak. Mindenesetre igyekszünk megérteni ezeket a valóságokat. Az élet, a munka, a termés kölcsönös kicserélése, ez a valóság. Jugoszlávia kiemelkedő szerepet játszott a háborúban is, de kiemelkedő szerepet játszik a béke építésében is.

Gafencu ezután pontokban összegezte a tárgyalásokat:

1. Megtárgyalták az általános európai helyzetet és a két ország közös érdekű kérdéseit. Megállapították, hogy nézeteik teljesen azonosak.

2. A Duna-medence és a Balkán-államok kölcsönös viszonyát is megtárgyalták. Azt is megbeszéltek, hogy a jövőben közösen folytatják a megbékélés politikáját a szomszédos államokkal való viszonyukban.

3. A Jugoszlávia és Románia közötti barátságos viszony is szóba került.

4. A két ország szállítási és közlekedési viszonyáról tárgyalva, egy nagyszabású autótértervét is fölvetették. Ez az út összekötné az Adriát a Fekete-tengerrel. Az út Triesztből indulna ki és Posthumia—Lubliana—Zágráb—Belgrád—Pancsova—Vaskapu—Turnu-Szeverin—Craiova és Bucaresti érintésével Constanában végződne.

A jugoszláv, olasz és lengyel sajtó a belgrádi találkozóról

Belgrádból jelentik: A *Politika* írja, hogy egész Európa helyesli a román és jugoszláv államférfiak találkozóját, mely a Duna-medence államai közötti megbékélés útját készíti elő. A *Novosti* írja, hogy a találkozás a magyar és jugoszláv kapcsolatok

pontjából is nagyfontosságú. A megbeszélések hatalmas lépésnek vették előre a dunai államok közötti megbékélés ügyét.

Rómából jelentik: A *Stamna* című olasz lap a belgrádi látogatásról szóló cikkében — amelynek címe: „Románia magyarországi külpolitikája” — a *Vreme* megjegyzését közli s hozzáteszi, hogy a román és jugoszláv külpolitika vezetői között eszmecsere szükségessé vált, mivel Románia fontos szerepet játszott Ciano és Stojadinovics Magyarországgal kapcsolatos

megbeszéléseiben. A román külpolitika a római lap szerint jelentékeny haladást tett a magyar néppel való megegyezés irányában, ami a Dunavölgy rendezésének egyik főfeltétele. Petrescu Comnen kezdeményezése után most Gafencu a megkezdett munka befejezésének feladata annál is inkább, mint hogy a román belpolitikai helyzet a Nemzeti Front megalkotásával jó eredmények felé közeledik.

Varsóból jelentik: A lengyel sajtó Gafencu külügyminiszter belgrádi látogatásának jelentőségét méltatja. Egyes lapok arról írják, hogy a belgrádi megbeszélések nagymértékben hozzájárulnak a Dunamedence helyzetének rendezéséhez és a Balkán-szövetség megerősödéséhez. A *Gazeta Polska* „Utban a román—magyar megegyezés felé” címmel írt cikkében hangsúlyozta, hogy az utóbbi időben történt megbeszélések közeledést céloznak Bucaresti, Belgrád és Budapest között. A Rador távirati iroda további jelentésében arról számol be, hogy Románia több ízben tanujelét adta jóakarátának egy Bucaresti—Belgrád és Budapest közötti közeledésre nézve.

Gafencu külügyminiszter lapjának megállapításai

Bucaresti. Saját tud. Gafencu lapja, a *Timpul* így ír a belgrádi eseményekről:

Románia külügyminiszterének belgrádi látogatása, amelyet az egész világ nagy érdeklődéssel kísért, a várt eredményre vezetett. E megbeszélés szükségességét a nemzetközi helyzet írta elő. Jelentőséget kölcsönöz a tárgyalásoknak az, hogy azok a Stojadinovics—Ciano értekezlet után és a Balkán-konferencia előtt történtek, ama akció során, amely a dunamenti országok egymáshoz való viszonyának alapos megszervezésére irányul.

A román—jugoszláv politika tökéletes szolidaritása, a megingathatlan egység, ami jellemzi e politika céljait, még egyszer kifejezésre jutott. A két ország érdekei mindenben hasonlóak. Megfelel ennek az érdekközösségnek úgy az az elhatározás, amely a barátságos viszonyok fejlesztéséről szól, mint pedig annak az óhajnak a kifejezése, hogy minden szomszéd-országgal való kapcsolatokat megjavíttassanak.

A spanyol nemzeti csapatok a francia határ közelében

Elfoglalták Vich és Berga városokat. — A köztársasági parlament ülést tartott Figuerasban

Barcelonából jelentik: A nemzeti hadsereg csapatai délkeleti irányból előnyomulva elfoglalták Vich városát, mely fontos forgalmi csomópont Barcelona és a francia határ között. Vich 55 kilométernyire van a francia határtól. A nemzetiek egy másik csapata északnyugati irányból elfoglalva Berga városát foglalta el, mely a francia határtól 30 kilométernyire van légyonban.

Barcelona felszabadító csapatai megtalálták a régóta halottnak hitt Emanuel püspököt. A főpap a vörös uralom alatt is ott maradt Barcelonában, s földalatti rejtekekben bujdosott. Munkás ru-

hába öltözve kereste föl híveit, hogy lelki vigasztalást nyújtson nekik.

A felszabadító csapatok átkutatták a köztársaságiak Barcelonában maradt irattárát. Rábukkantak arra az 1937. július 7-iki keletű jegyzőkönyvre, mely a Kleber vörös tábornokkal való megállapodásra vonatkozik. E jegyzőkönyv szerint Kleber az orosz szovjet megbízottjaként magának követelte a főhatalmat. A katalán kormány a hatalom átadására nem volt hajlandó, mire a vörös tábornok azzal fenyegetőzött, hogy a szovjet megvonja a harci repülőket és tankok küldésére általa nyújtott segítséget. Erre megállapodtak, hogy Kleber lesz a főparancsnok; azonban a megállapodást nem hozták nyilvánosságra.

Párizsból jelentik: A köztársasági kortez (országgyűlést) Negrin kormányelnök Figueras-ba ülésre hívta össze. A kortez tagjai igen kevés számban gyűltek össze. Negrin heves beszédet tartott, melyben hangsúlyozta, hogy Madridban, Valenciában és Cartagenában a köztársasági kormány még olyan támaszpontokkal rendelkezik, ahonnan a siker reményével továbbfolytatja az ellenállást Franco tábornok ellen.

A VOLT ÉS A JÖVENDŐ SPANYOL KIRÁLY ÜDVÖZLŐ TÁVIRATA FRANCO TÁBORNOKHOZ

Burgosból jelentik: A Rómában időző XIII. Alfonz volt spanyol király üdvözlő táviratot küldött Franco tábornokhoz. A táviratban a nemzeti csapatok győzelmes előhaladását és a nemzeti Spanyolország feltámadását ünnepelte. Hasonló szellemű üdvözlő táviratot küldött Don Juan infáns is, aki már régóta Rómában tartózkodik igen szerény visszavonultságban.

Francó tábornok csapatait a felszabadított Tarragona népe térdendülve fogadta.

Marjalaky Tibor:

Csendes vasárnap Arany János szülővárosában

Riport, amelyben szó lesz a kartotek-rendszerről
és amelyben a számok beszélnek helyettünk

Nagyszalonta, január hó.

Csendes, sáros vasárnap délelőtt Fázósan húzza fejét nyaka közé kocsisom, az egykori memes szalontai hajduk leszármazottja... A volt főgimnázium kapujában országórruhás sárganyakkendős kisdíákok beszélgetnek... Egy-egy elkésett templombasietőt előz meg bú-súlófejű paripám...

A katolikus templomból ünnepes orgona-búgás, éneklés szűrődik ki.

— No, eddig jöttünk!

Elhagyom a rozoga batárt és benyitok a templomba. Még nem késtem el. Bánáss plébános úr éppen most éneklé a Glóriát. A templom tele van. Nem is fér el mindenki a padokban.

Evangélium. A plébános úr a szószékről

Egy plébánia a számok hú tükreben

— Szalonta lakosságának bizony nagyon kicsi része katolikus, hiszen a körülbelül 15 ezer lélekszámú városban mindössze 1360 híve van plébániánknak. — mondja Bánáss plébános úr — és ebből is sokan laknak a távol-keleti tanyákon, úgyhogy magában a városban összesen 946 katolikus él. A katolikus családok száma 336. A családok általában sokgyermekesek.

Pontos adatok fekszenek a plébános úr íróasztalán. Nézzük az elmúlt évi kimutatást. Keresztelő volt 38. Házasságot kötött 11 pár. De ezeken kívül 28 családnak rendezték az eddig rendezetlen házasságát. Halálozás 37 volt. A kitérésék száma 4; ezzel szemben másvallásból katolikusok lettek az elmúlt évben 16-an.

A vasárnapi szentmisehallgatók száma átlag 280—320, míg a délutáni és esti ájtatosságokat 26-an látogatják. Ha figyelembe vesszük, hogy a város belterületén csak 226 katolikus család él, bizony látjuk, hogy szép szám ez. Szentáldozás 10 ezer 768 volt egész évben.

Az iskola egy tanerős. Csoma István tanító 51 katolikus gyermeknek az oktatója. A plébános úrnak ezenkívül Ormay Magda és Horváth Ilonka hitközségi nővérek segítenek a hívek lelki gondozásában.

Számok, szürke számok, de talán szebben beszélnek minden ódánál...

És vannak egyesületek is. A Credo gyüleseit 80 férfi látogatja, leányegylet is van, oltár-egylet is, rózsafüzértársulat és népszövetség is. Az iskolások sincsenek egyesület nélkül, nekik is van Órangyaltársulatuk.

Nagyszalonta lelki térképe

Most egy térképhez vezet Bánáss plébános úr. Szalonta városának pontos térképe. Minden telek, minden ház rajta van. És a térkép tele van tüzdelve apró kis színes zászlócskával. Piciny piros zászlócskák és a zászlónyél mindegyikén egy gombostű. Nézem a térkép-magyarazatot. Mindegyik kicsi zászló egy katolikus család házához van tűzve. És innen látom a térképről, hogy az Arany János-utca 93. szám alatt milyen katolikus lakik? Jár-e a templomba, vagy nem, rendezett a házassága, vagy nem?...

És a kis zászlók meg vannak számozva. Számja van minden szalontai katolikusnak. Minden számhoz kis ívlap tartozik. Ezek már az íróasztalírókban vannak. Szám- és betűrend szerint csoportosítva. A nyilvántartó íven azután részletes adatot kapunk a plébánia minden hívről.

olvassa a szent ígétet és a szentbeszédben a szentmise liturgiájának, imáinak szépségéről beszél. És látszik is a híveken, hogy átérzik, megértik a szent áldozat magasztosságát. És a rezponzoriumokat, miseénekeket nemcsak a kántor éneklé, hanem együtt éneklé mindannyian.

Vege a szentmisének Csodálkozom, miért nem siet mindenki egyszerre kifelé. Míg a pap bevonul az oltártól, mindnyájan fölállnak. Tiszteletük jeléül. És még azután is sokan maradnak Csendesen áhítatosan imádkoznak.

Csakugyan. Nagyon jól lehet itt imádkozni...

Szentmise után meglátogatom a plébános urat. Szívesen fogad és szívesen beszél. Különösen, amikor a híveiről, a szalontai katolikusokról érdeklődöm.

— Kartotek-rendszer. — magyarázza a plébános úr — Mi sok lenyeges módosítást eszközöltünk az eredeti kartotek-rendszeren. Így a várost 14 kerületre osztottuk. Minden kerületnek van csoportvezetője és a csoportvezető időnként beszámol a kerületében élő katolikus családokban észlelt esetleges eseményekről, változásokról. És a jelentés odakerül az illető hívő nyilvántartási ívére.

70,000 lei a szegényeknek

— Nagy munka volt ez a hatalmas szervezés? — kérdezzük a plébános urat.
— Elég nagy munka. — mondja a plébános úr. — Nemcsak maga az első szervezés igényelt pontos és lelkiismeretes munkát.

Pontosan vezetni kell az adatokat tovább is, hiszen ebben áll a rendszer lényege. Ha ismerjük a bajt, könnyebb rajta segíteni. Így a plébános valóban minden hívőjének útjában tartja kezét s abban a pillanatban érkezik, amikor éppen szükség van rá.

— Betegeink, szegényeink külön össze vannak írva. Látogatjuk, buzdítjuk és segítjük őket... Elmúlt évi segélyakciónkon közel 70 ezer leit gyűjtöttünk a szegények számára. Pénzsegélyt senki sem kap. Utánajárunk, melyeknek mire van szüksége és magunk vesszük meg neki. Egyszer történt meg, hogy egy szegénynek kifizettük bankadósságát, de csak alapos véleményezés után...

...elfeledkezik az ember az idő mulandóságáról, amikor Bánáss plébános úr plébániájáról és híveiről beszél. Nagyon megszerethette őket ez alatt a rövid idő alatt...

Elbűsülöm. És azzal a gondolatlaltal lépem át a plébánia küszöbét, hogy a szalontai katolikusok lelke jó kezekben van...

Sétálgatok Arany János városának utcáin. Megnézem az Arany szülőházát, megcsodálom a csonka torony három emeletének rejtett kincseit. Nagyszalonta egykori jegyzőjének kedves, örökértékű emlékeit.

Azután végignézem a szalontai előképzősök gyakorlatbefejező tiszteletét... felhangzik a fő-téren a Királyhimnusz...

Mit lehet még látni Szalontán? A piac közepén sorban szénásszekerek állanak... Vasárnap van, hát ennek tiszteletére a lovakat kifogták a szekerekből... A református templom tornyából kíváncsian bámul a korzózó civisekre a szolgálatos tüzlőtű... Gondolom, jobban szeretne ő is idelent hullámszani a korzón...

En más nem látiam Szalontán...

De azért mégis érdemes volt elmenni Szalontára...

Korompai József:

**Az örök élet éreltségijén
Ara tűzve 75 Lei**

Az Is-enben harmonikusan megnvugó szenvedés érte mé ek valóságos zsolára és himnusza ez a könyv.

Módosítják a szőlővédelmi törvényt

Bevezetik a hektáronkénti adót és gondoskodnak szőlőgazdák olcsó hitelei való elátásáról

Bucuresti jelentés szerint: A földművelésügyi miniszteriumban megtartott értekezleten a földművelésügyi miniszter bejelentette a szőlővédelmi törvény módosítását és ismertette azokat az elveket, amelyek alapján a módosítás történik:

— Bevezetjük mindenekelőtt — mondotta a miniszter — a szőlőbirtokok hektárja után fizetendő adót, amelyet olyképpen kívánunk alkalmazni, hogy ne terhelje túlságosan a korrekt szőlőgazdákat. Az adót egyaránt kell fizetni a nemes és direkttermő szőlő után, függetlenül attól, hogy az utóbbi terméke forgalomba kerül-e vagy sem. A dekaliter után történő adózás alapján 600 millió lei kellene befolyjon, de az állam csak 280 millió lei hajt be, éppen azért, mert a

direkttermő szőlőből származó bort a gazdálkodók csatard uton kivonják az adózás alól. Az új rendszer alapján 900 millió lei hajtunk be, melyből 300 milliót a pénzügyminiszterium kap, a fennmaradó összeg pedig alkalmas lesz a földművelésügyi miniszterium szőlészeti politikájának a foytatására.

— Így kártérítést fizetünk majd azoknak, kik kiirtják a direkttermő szőlőt és nemes szőlőt ültetnek helyette. Olcsó hiteleket juttatunk azoknak, akik szőlőjüket fel akarják frissíteni. A kormány szubvenciókat akar adni a szövetkezeteknek azzal a céllal, hogy megfelelő felszereléssel történjék a jövőben a termelés. A kérdést egyébként már megtárgyaltam Cancicov pénzügyminiszter ural és remélem, hogy a minisztertanács is hozzájárul terveimhez.

Eucharisztikus Világkongresszusi Almanach

Diszes kötés, művészi kiállítás. Több száz fénykép.
Ara a pénzelőzetes beküldése esetén 20 lei és porto 30 lei

Rendelje meg még ma az „ECCLESIA” könyvkereskedés Grădeea, vagy a „MAGYAR LAPOK” úján!
LEGSZEBB CSALÁDI EMLÉKKÖNYV!

Stefanescu-Goanga merénylői a katonai törvényszék előtt

Ötvenkilenc vádlottat hallgat ki a katonai bíróság

Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári katonai törvényszék pénteken délelőtt 11 órakor kezdte meg a *Stefanescu-Goanga* egyetemi rektor és a kíséretében lévő *Grúla* Enache detektív ellen elkövetett utcai revolveres merénylettel kapcsolatban letartóztatottak bűnperének tárgyalását.

Annakidején részletesen jelentették, hogy a kolozsvári rendőrség több heten keresztül tartó nyomozás révén letartóztatta *Atofanei George*, *Dumitrescu Ioan* és *Uta Dumitru* egyetemi hallgatókat, akiket a merénylet elkövetésével vádolt. A több heten keresztül tartó állandó razziaik során azonban igen sok gyanús egyén került rendőrkézre és ezeknek valamelyikét azután a rendőrség állambiztonsági hivatala a katonai hatóságokkal karöltve felgöngyöltette az egész terrorszervezet működését.

A bűnper lefolytatásának érdekében a katonai törvényszék egyesítette az összes letartóztatottak ügyét és ebből a célból mára tűzte ki valamennyiük ügyének tárgyalását.

A mai tárgyalásra nem kevesebb, mint 59 vádlottat vezetnek elő, közöttük a Stefanescu-Goanga merénylőit is.

A tárgyalás megkezdése előtt azonban híre terjedt annak, hogy az Avram Iancu-utcai merénylet nem *Atofanei Dumitru* és másik két társa, hanem *Pop Ioan* bölcsészeti szakos és *Lescaianu Aurél* gazdasági akadémiai hallgatók követték volna el, akik szintén a vádlottak padjára ültetettek között vannak, de a nyomozás érdekében nevüket utolsó pillanatig nem közölték a nyilvánossággal.

Megkezdődik a főtárgyalás

Délelőtt 11 óra. Miután a katonai törvényszék ülésterme ilyen monstre-per letárgyalására kétségkívül rendkívül szűknek bizonyult volna, a tárgyalást a törvényszéki épületben lévő nagy esküdtársi, illetve jelenleg a bűntudótanács tárgyalótermében tartják meg. A folyosón szuronyos katonák állanak és az épületnek ebbe a részébe csak többszörös igazoltatás útján lehet eljutni. A csendőrök még az újságíróigazolványt sem respektálják. A leghatásosabb igazoló írat itt a pecsétes törvényszéki idéző. A teremben már üres helyet sem lehet kapni. Habár *Negulescu* alezredes, a katonai törvényszék elnökének utasítása szerint közönséget csak igen korlátozott számban engedhetnek be, mégis tömve van a terem. A vádlottak több padsorban közvetlenül a közönség előtt ülnek. Most még nem lehet tudni, kik voltak a tettesei az Avram Iancu-utcai gyilkos merényletnek. Halkan suttognak. Őreik gyakran figyelmeztetik a csendre őket, de hasztalan. Csend csak akkor lesz, amikor a teremőr jelzi az ítélet tanács közeledtét.

A terembe elsőnek *Negulescu Dumitru* alezredes-hadbíró lép be négy másik bírótársának kíséretében. Ebben a pillanatban mélyéges csend támadt, talán még a légyümmögést is meg lehetne hallani. Feszült csendben foglalnak helyet a bírák és adja meg az utasítást a tárgyalást vezető elnök a vádlottak névsorának felolvasására.

A vádlottak

Egymásután hangzik fel: *Simu Hoare* bucaresti diák, a merényletek országos főnöke, *Veres* Laurentiu, a merénylet csoport erdélyi főnöke, dr *Iov* diák — hiányzik. *Sikeria* Nicolae, *Boje* Stefan, *Atofanei* Gheorghe diákok, *Dudur* Dionisie, Amerika Ohio állambeli illetőséggel, *Uta* Dumitru, *Dumitrescu* Ioan, *Morea* Ioan, városházi tisztviselő, *Cornea* Ioan, *Opatsky* Alexandru CFR kalauz, *Cchipota* Damashin vasutas, *Dendea* Vasile vasutas, *Oltean* Vasile vasutas, *Potra* Traian magántisztviselő, *Ursati* Alexe ellenőr, *Mészáros* Alexandru szolga, *Costin* Ioan, *Palacean* Josif cipész, *Costa* Ioan diák, *Brasovean* Gh. Nicolae diák, *Gherman* Octavian, *Andrei* Vasilie, *Bla-*

jean Vasile, *Dobrescu* Constantin, *Initi* Pompiliu, *Flueras* Romul, *Anghelescu* Grigore, *Cristea* Octavian, *Vornica* Gheorghe, *Garbu* Vasile, *Dreve* Petre, *Trif* Alexandru, *Pop* Gavrilă, dr *Rusu* Ioan, *Trif* Ioan, *Lungu*

Augustin, *Pop* Nicolae, *Maniu* Aurél, *Ciota* Gavril, *Cicoi* Pop Nicolae, *Ratiu* Filimon, *Moise* Solovastru, dr *Stoicovici* Eugen, *Neata* Spiridon, dr *Boca* Romulus, *Boeriu* Iulius, *Comjic* Stefan, *Cement* Gheorghe, *Biju* Gheorghe, *Dicu* Petre, *Tiptis* Teodor, *Tomus* Mihaila és végül *Pop* Ioan, valamint *Lescaianu* Aurél neve.

A vádlottak neveinek felolvasása után az elnök felkéri, hogy az ügyben szereplő és a teremben tartózkodó tanuk hagyják el a helyiséget, majd a tárgyaláson résztvevő jegyzőt felszólítja, hogy a vádlottaktól kérje be személyi adataikat s foglalja azokat jegyzőkönyve. (A tárgyalás folyik.)

Roosevelt elnök háborús beszéde a szenátus hadügyi bizottságában

A beszéd zártulésen hangzott el. — A lapok követelik teljes szövegében való nyilvánosságra hozatalát. — Általános felindulás a beszéd nyomán

Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államok szenátusának hadügyi bizottsága kedden ülést tartott. *Roosevelt* elnök felszólalt az ülésen és a leghatározottabban kijelentette, hogy az Egyesült Államok minden erőforrásával az esetleg megtámadott demokráciának segítségére siet. Az elnök beszédének teljes szövege nem került a sajtóba, annyit azonban úgy az amerikai, mint az európai nagylapok tudni vélnek, hogy *Roosevelt* kijelentette, hogy „háború esetén az Egyesült Államok határai a Rajnánál lesznek.” A lapok sürgetik, hogy a hadügyi bizottság tárgyalásait hozzák nyilvánosságra.

Rooseveltnek ez a nyilatkozata fő témája most a nemzetközi politikának és a világsajtónak. Az elnök nyilatkozata valószínűleg válasz akar lenni Hitler beszédére. Több európai lap úgy tudja, hogy *Roosevelt* nyilatkozatát belpolitikai okok miatt tette.

A német lapok a bolsevizmus védőjének nevezik Rooseveltet

A német lapok hosszú megjegyzésekkel kísérik az elnök nyilatkozatát. A *Berliner Börsenzeitung* így ír: Nem hittük volna, hogy huszonnégy órával Hitler kancellár beszéde után *Roosevelt* ilyen háborús fenyegetéseket tegyen. A világ még a vezér beszédének hatása alatt áll és azt az erő és a békeakarát megnyilvánulásának tekintik általában. Ez nem tetszik az Egyesült Államok elnökének s azért adott jelt a tekintélyuralmi államok elleni demokráta keresztshadjárat elindítására.

Amikor azt mondta, hogy Amerika határait Franciaországban kell megvédeni, *Roosevelt* nem vette tekintetbe a német-francia közös nyilatkozatot, amely szerint Franciaország és Németország között nincsenek határkérdések. — írja tovább a német lap. — *Roosevelt* vállalta a bolsevizmus nagy védőjének szere-

pét és az elnök olyan államférfiúnak mutatta magát, aki erejét és befolyását arra használja fel, hogy megakadályozza a béke és a meg-egyezés útját.

Az angol és francia sajtóra is nagy hatást gyakorolt az elnök nyilatkozata. *Rooseveltnek* azt a kijelentését azonban, mely szerint az Egyesült Államok résztvenne egy esetleges európai viszályban, nem veszik a szó legszorosabb értelmében, mert az angol lapok szerint ebben a kérdésben az elnöknek számolnia kell az amerikai ellenzék állásfoglalásával. A francia lapok is ebben az értelemben írnak, de egyúttal bizalmukat fejezik ki, hogy Amerika a maga kimeríthetetlen segélyforrásaival rendelkezésére állana a megtámadott demokráciának.

Hoover volt elnök keményen rosszalja a Rooseveltt állásfoglalását

Newyorkból jelentik: *Hoover*, az Egyesült Államok volt elnöke hosszabb beszédben foglalkozott *Roosevelt* kijelentéseivel és megállapította, hogy az elnök beszéde új külpolitikai sorsdöntő fordulatot jelent az Egyesült Államok történetében. Minthogy *Roosevelt* külpolitikájának elkerülhetetlen következményei lennének a gazdasági megtorlások, aki erre gondol, az egyúttal a háborúra gondol. Az idegen eszmeáramlatokkal szemben nemcsak hadihajókkal és hadirepülőgépekkel lehet védekezni. Az európai helyzet tagadhatatlanul súlyos, de nem annyira, mint ahogy külföldön elképzelik. Az Egyesült Államokat csak egy ok készítheti egy európai háborúba való beavatkozásra, ha békés városokat támadnának meg és egy légitámadás során asszonyokat és gyermekeket pusztítanak el. A szabadság megmentésére irányuló háború — fejezte be beszédét *Hoover*, — megölné a szabadságot.

Az olasz sajtó válasza:

„Ha *Roosevelt* a Rajnáig akarja kitolni Amerika határait, a tengelyhatalmak a Panama-csatornáig viszik elő védelmi vonalaikat“

Rómából jelentik: A Stefani-ügynökség newyorki tudósítója írja, hogy *Roosevelt* kijelentései a hadügyi bizottságban heves ellenzést váltottak ki. Pártkülönbség nélkül kívánják, hogy hozzák nyilvánosságra a hadügyi érdekű egyezményeket s az elszámolást arról a kétmilliárdról, amit az elnök legutóbb szavaztatott meg hadügyi célokra.

Az olasz sajtóban általános felháborodást váltott ki *Roosevelt* nyilatkozata. Megállapítják, hogy valóságos bombaként hatott az Egyesült Államok elnökének beszéde. A *Gior-*

nale d'Italia hasábjain *Virginio Gayda* azt írja, hogy *Roosevelt* beszéde nem egyéb, mint háborúra való szándékos kihívás. Sokat árt Amerikának ez az állásfoglalása Chamberlain politikájának is. Pedig Németország és Olaszország sohasem tartotta lehetetlennek, hogy a totális és demokráta államok együttműködjenek a világ béke fenntartására. Világos, hogy *Roosevelt* a háborút akarja. Ha *Roosevelt* a Rajnáig akarja kitolni az Egyesült Államok határait, akkor a tengelyhatalmak is a Panama-csatornáig tolják ki védelmi vonalaikat.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

BEFIZETÉSI ARAK: Heföldön: Egész évre 900, félfévre 450 negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Nyomtatási díj: Egész évre 50 P, félfévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekkszámunk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Gyenge légáramlás, általában kevés felhő, talajmenti köd. A magasabb hegységekben a nappali hőmérséklet emelkedik, az éjjeli fagy fokozódik.

Zürichi zárlat. Párizs 11.71, London 20.72 háromnyolcad, Newyork 44.87, Brüsszel 74.82 fél, Milánó 23.30, Amszterdam 238.50, Berlin 177.50, Szófia 540, Prága 15.15, Varsó 83.65, Belgrád 10, Bucaresti 340.

CADERE HELYTARTÓ — BELGRÁDI NAGYKÖVET. Bucarestből jelentik: Victor Cadere királyi helytartót február elseji hatállyal belgrádi rendkívüli nagykövetté nevezték ki.

POKOLGÉP ROBBANT EGY ZÁGRÁBI HÁZBAN. Zágrábról jelentik: Csütörtökön délután a Jurics-utca 4. számú házban bombarobbanás történt. Egy pokolgép robbant föl, amely az épületben nagy károkat okozott. Emberéletben nem esett kár, mert a robbanás színhelyén véletlenül senki sem tartózkodott. A rendőrség megindította a nyomozást a tettesek felderítésére, de eddig még minden eredmény nélkül.

A FELGYÓGYULT STEFANESCU-GOANGA OLASZORSZÁGBA UTAZIK UTÓKURÁRA. Bucarestből jelentik: Stefanescu-Goanga egyetemi rektor egészségi állapota teljesen helyreállt és február 15-én Olaszországba utazik utókurára.

A katolikus tanítók műsoros estélye. Mint már jeleztük, a váradai római katolikus egyházmegye tanítótisztviselői február 20-án, hétfőn este tartja jubiláris — tizedik — farsangzáró műsoros estélyét a Katolikus Körben. Az estély zártkörű. A meghívók szétküldése folyamatosan van. Akik néhány napon belül nem kapják meg, de arra igényt tartanak, címüket akarmelyik helybeli katolikus fiúiskolánál vagy a Katolikus Kör háznagyai hivatalában szíveskedjenek leadni. Az estély pompás műsorát legközelebb hozzuk.

BELFÖLDÖN KÉSZÜLT ASZTALKENDŐK, ZSEBKENDŐK, TÖRÜLKÖZŐK MENTÉSEK A FORGALMI ADÓ ALÓL. Bucarestből jelentik: A forgalmi adó helyes alkalmazása végett a pénzügyminiszter körrendeletet küldött a pénzügyigazgatóságoknak, amelyben közli, hogy a belföldön készült asztalterítők, törülközők, zsebkendők, kendők, akár egy színen, akár mintázva, mentesek a forgalmi adó alól, mivel a nyersanyag — a gyapjú — behozatalánál lefizették a forgalmi adót. Ugyancsak intézkedés történt, hogy a szeszgyártásnál viszszaadott cefre, amelyet állattáplálékra vásárolnak, mentes legyen a forgalmi adó alól.

Román pilóta Indiába indul egy sport-repülőgéppel. Bucarestből jelentik: Cociasiu mérnök, a LARES légforgalmi társaság igazgató mérnöke e hét folyamán kétszemélyes sport-repülőgéppel Indiába repül. Cociasiu mérnök, aki legutóbb a kisantant körrepülési verseny alkalmával Aradon is tartózkodott, egyedül indul a hosszú és veszélyes útra. A kétüléses sport-repülőgépben, a másodpilóta helyén, benzintartályt visz magával, nehogy benzinhány miatt leszállásra kényeszerüljön, miután a legrovidebb időn belül igyekszik elérni Bombayt. Cociasiu mérnök csak három, vagy négy repülőtérrel landol, hogy benzinkészletét pótolhassa. A román pilóta vállalkozását élénk figyelemmel kísérik a szakkörök.

Elfoglák a szatmári rablótámadás tetteseit. Szatmár. Saját tudósítónktól. Megírtuk, hogy Szigeti József szatmári nyugdíjas vasutas vakmerő rablótámadásnak lett áldozata. A rendőrség most a rablótámadás tetteseit Weber Károly és Simon József vasmunkások személyében letartóztatta. A két fiatalember azt vallotta, hogy a Newyork vendéglőben látták meg Szigetinélt a sok pénzt és akkor határozták el, hogy kirabolják. Az utcai támadókat átadták az ügyészségnek.

A személyazonosság igazolványok kiadása Nagyváradon. A személyazonosság igazolványokért való jelentkezések sorrendje: C—D betűsök február 6—9. között. E—F betűsök február 10 és 15. között. G betűsök február 16—18. között.

Szatmár volt tisztügyésze perrel támadta meg az elbocsátásáról szóló határozatot. Szatmár. Saját tud. Részletesen beszámoltunk arról, hogy a királyi helytartóság intézkedése Szatmár városa elbocsátotta állásából dr. Benea Stefan volt városi tisztügyészt. A múlt év vége felé — mint jelentették — dr. Gherman Ioe közigazgatási vezérfelügyelő felülvizsgálta a város ügyvezetését. Ennek során megállapította a vezérfelügyelő, hogy dr. Benea Stefan kinevezése szabályellenesen történt. Dr. Benea három évig polgármesteri minőségben vezette a város ügyeit. Polgármestersége alatt Ursu Ioan alpolgármesterrel városi tisztügyésze nevezettte ki magát. A királyi helytartóság intézkedése alapján Moys Victor polgármester dr. Benea Stefan városi tisztügyészi állásából néhány nappal ezelőtt elbocsátotta. Dr. Benea Stefan most a királyi helytartóság határozatát a közigazgatási bíróságnál perrel támadta meg. A per kimenetele elé nagy érdeklődéssel tekintenek Szatmáron.

AZ OLASZ UJSÁGÍRÓK KÖZÖS ÜNNEPE. Róma. Saját tud. Január 29-én ünnepelték az olaszországi újságírók egy pártfogójukat, Szalézi Szent Ferencet. Az ünnepelés nem magánkezdeményezés és elszórt kis körök szokásai, hanem az újságíró szindikátusok hivatalos, közös ünnepe. Az ünnep szentmisével kezdődött, amelyen az újságírók mindannyian résztvettek. Az időn különös fényvel ülték meg ezt a napot az újságírók Milánóban, Torinóban, Bolognában és Rómában, ahol résztvett az ünnepségen Alfieri miniszter és a belügyminisztérium sajtóügyi főnöke is.

Pofont ígért az állami tanítónak egy vendéglős — közhivatalnok megsértéséért elláték. Csikszedereda. Saját tudósítónktól. Kujbusz János gyertyaszentmiklósi vendéglősnek szemben van az üzlete az állami iskolával. E miatt sok baja volt a hatóságokkal és iskolai felügyelőkkel. Todoran Angheluta állami tanító egyik alkalommal bement a vendéglőbe és le akarta akasztani a falról az italmérséi engedélyt. Kujbusz ez ellen tiltakozott és Tomoze Constantin állami igazgatótanító vallomása szerint azt mondotta, hogy két pofont ad a tanítónak, ha hozzá ér az engedélyhez. A bíróság közhivatalnok megsértését látta az ügyben és Kujbusz vendéglőst ötezer lei pénzbüntetéssel sújtotta.

ERŐS VIHAR DÜHÖNG A FEKETE-TENGEREN. Constantából jelentik: A Fekete-tengeren rendkívül erős vihar dühöng és a magas hullámjárás rendkívül megnehezíti a hajózást. A tengerészeti szolgálathoz érkezett hírek szerint a Fekete-tenger oroszországi partjai mentén még erősebb a vihar. Constantában a rakodási munkálatokat csak nagy nehézségek árán folytathatják.

Felőkelt a bika egy pásztorfiut. Székelyhid. Saját tudósítónktól. Pál Sándor 16 éves Asszonyvására (Bihar m.) községi pásztor a múlt napokban három községi bikát vezetett ki az istállóból, melyek közül az egyik valami okból megvadult és a pásztorra rátámadt. A fiú a nála levő furkos bottal védekezett s igyekezett távolítani magától a felbőszült állatot, de az pillanatok alatt elérte és szarvával a fiú fejét két helyen megrúgta s a közeli patakba dobta. A borzalmas sebektől vérző szerencsétlen pásztorfiut az arra siető emberek emelték ki a patakból és azonnal kórházba szállították.

Ócskavasnak adta el a gondjaira bízott traktort. Marosvásárhelyről jelentik: Néhány hónapjal ezelőtt Bindea Dumitru mezőpogocjai gazdálkodó megbízta Hapek József gépészt, traktorának kijavitásával. A gépész a traktorral együtt bement Marosvásárhelyre azzal, hogy alkatrészeket vásárol a gép kijavitására. Amikor hetek múlva sem tért vissza, a gazdálkodó feljelentést tett a csendőrségnek, mely értesítette a marosvásárhelyi rendőrséget. Hosszas nyomozás után csak most sikerült letartóztatni Hapeket, aki bevallotta, hogy a traktoralkatrészeket ócskavas-ként értékesítette.

Katonai jelentkezések Nagyváradon. Tartalékos tisztek a következő sorrendben jelentkeznek: M betűsök február 4, 6-án, N betűsök február 7, 8-án, O betűsök február 10-én, P, Q betűsök február 10, 11 és 13-án. — Legénységi állományban levő tartalékosok jelentkezése: Február 4-én az 1925. évfolyambeliek N-től Z-ig. Február 6-án az 1924. évfolyambeliek A—Z-ig.

Temetés. Özv. Diószeghy Ferencné szül. Szőke Julianna 76 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szombaton délután fél 5 órakor lesz a Havaesy-kápolnában. — Zimányi András szücsmeister 69 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a Steinberger-kápolnában. — Tóth Sándor 70 éves korában meghalt. Temetése tegnap délután volt. (Erdélyi „Concordia”.)

Teadélután a nagyváradai Katolikus Körben. Február 5-én, vasárnap 6 órai kezdettel tartja meg ismét vidám hangulatú jótéteményes teadélutánját a nagyváradai Katolikus Kör, ezúttal a Katolikus Akció Karitás-bizottsága agilis hölgy- és férfi tagjainak közreműködésével. Az előző sikerek után bizonyára ismét nagy lesz az érdeklődés a város uritársadalmában, amely a teadélutánon a kör kényelmes klubhelyiségében ocsó szórakozás mellett kellemes otthonra talál.

Tizennyolcezerleis pénzbírság jogtalan erdőlésért. Csikszedereda. Saját tud. Szakács Gergely csikszentkirályi gazdálkodót a bíróság szokatlan magas: tizennyolcezerleis pénzbírsággal sújtotta jogtalan erdőlés miatt. Eszteréthez nének már székelyek, hogy a törvényes formák és igazolványok nélkül végrehajtott erdőlés következtében kirótt bírságokra rámege a kicsiny székely vagy.

MÉCS LÁSZLÓ A KISFALUDY TÁRSASÁG TAGJA. Budapestről jelentik: A Kisfaludy Társaság tegnapi ülésén egyhangúlag rendes tagjai közé választotta a jeles költő papot: Mécs Lászlót. A kiváló királyi helyettes papköltő nemes költészete méltó megbecsülést nyert a Kisfaludy Társaság elismerésével, a legnagyobb magyar tehetségek egyikét, izzó és értékes poétát ért a díszes kitüntetés. Pár évvel ezelőtt erdélyi városokban is tartott szavaltó estéték Mécs László, nemcsak verseinek muzsikája, hanem költészetének varázsa él meg élénk emlékezetében azoknak, akik hallották, hanem előadóművésze is egyike a legkívívtelesebb élményeknek.

Székely tragédia a havasban. Csikszedereda. Saját tudósítónktól. Csedő András csiksbánkfalvai székely gazdálkodó lovas szekerevel fát fuvarozott a csikszentkirályi közbirtokosság erdejéből. Az erdei sikos talajon az egyik lova elcsuszott és hámszerébe gabalyodott. Csedő természetesen lova segítségére sietett. Eppen az állat fejét igyekezett kiszabadítani, amikor a lova vergődésében olyan erővel ütötte meg, hogy hásfala megrepedt. Segíteni nem lehetett rajta, rövidesen meghalt. Az egész községben nagy részvét nyilvánult meg a szörnyű baleset áldozatának halálával árván maradt székely család iránt.

ÖNGYILKOS LETT POPESCU EZREDES FELESÉGÉNEK GYILKOSA. Bucaresti. Saját tud. Popescu, konstantai ezredes feleségének gyilkosát, Pavel Ciciát, az ezredesek volt szolgáját országszerte kereste a csendőrség és rendőrség. Csütörtökön Bucaresti határában találták meg. A Rosu nevű előváros közelébe menekült, ahol látva, hogy nincs menekvés, egy katonai szolgálati revolverrel fölbélte magát és meghalt.

EGY ÖT ÉV ÓTA FEKVŐ BÉNA ÖREGEMBER ELTÜNT A BETEGÁGYBÓL. Nagyvárad. Saját tud. Kovács Dénes Őssi-telep, 27-ik utcában lakó, 78 éves ember, aki több mint öt év óta betegesen fekszik, mindkét lábára béna, hétfőn rejtélyes körülmények között eltűnt. Az eltűnése napján Kovács Dénes egyedül maradt odahaza és mire a házbeliek hazaértek, már csak hült helyét találták. Eltűnése körülményeiről senki sem tud. A rendőrség megindította a nyomozást.

Uj kórus épült a gáji katolikus templomban. Aradról jelentik: A gáji római katolikus templom évtizedes és erősen megrongált, fából készült kórusa helyett a gáji katolikus hívek adományaiból most egy tágas, vasbeton kórus épült. Az építési munkálatok a napokban fejeződtek be és február 5-én adják át hivatalosan a gáji plébániának. A gáji templom 1863-ban épült orgonáját ugyancsak teljesen restaurálták.

Apró csiki hírek. Csikszedereda. Saját tud. Bicsak Sándor csicsói gazdálkodó udvarára erőszakkal, fegyveresen behatolt Kovács Márton hatósági erdőőr és ügyet sem vetve a megfelelő igazolványokra, az ott talált fát lefoglalta azzal az ürüggyel, hogy az Bicsak lopta az erdőből. Hivatalos hatalommal való visszaélés miatt eljárás indult az erdőőr ellen. — Darvas János csikcsatószegei gazdálkodó három évvel ezelőtt megverte Birta Ignác odaváló lakost. Öthavi elzárásra és nyolcezer lei kártérítésre ítélte a törvényesek.

Terményárak Nagyváradon. Buza 410—430, rozs 320, árpa 420—430, zab 450, tengeri 340.

Adomány. Széles Andrásné részére Isten nevében 50 leit és Szent Antal nevében 50 leit. — Özv. Moldoványi Antalné részére Isten nevében 50 lei. — Özv. Széles Andorné részére Szent József nevében 100 leit, N. N. Bazias 100 leit, özv. Moldoványi Antalné részére N. N. Bazias 200 leit és N. N. Bazias Seress Julianna részére 100 leit. Rendeltetési helyére juttatjuk.

A rézbányai molibden rétegek kiaknázása. Bucarestből jelentik: Az Aurum vállalat széleskörű előkészületeket tesz a biharmegyei Rézbánya községben felfedezett molibden rétegek kiaknázására. Míg Románia molibden és buzumit termelése 1934-ben hat tonna volt, 1938 első trimesterében 68 tonnára emelkedett a termelés.

LEGUJABB

Viharzás Roosevelttel háborus nyilatkozata miatt

A washingtoni belügyminiszter mentegeli az elnököt. — A pénzügyminiszter is cáfolja, hogy a dol árkiegyenlítő pénzalapot hadicélokra használták

Washingtonból jelentik: Roosevelttel elnök ismeretes kijelentése körül az izgalom tovább tartanak. Roosevelttel mentésére Ickes belügyminiszter igyekezett magyarázó nyilatkozatot adni. A belügyminiszter ebben a nyilatkozatban azt a kijelentést tette, hogy Roosevelttel politikája sohasem fogja háboruba sodorni az Egyesült Államokat.

A szenátusban is nagy vihar volt. Két szenátor követelte, hogy Roosevelttel nyújtson pontosabb felvilágosításokat, mert úgy látszik, hogy politikai magatartása és más népeknél bevezetett diktatúra szerint igazodik. Wash szenátor kijelentette, hogy a semlegességi politikai felhagyása csak az üzleti nyereszkedési vágygal magyarázható. A vádakra és kérdésekre Morgenthau pénzügyminiszter felelt és valótlannak jelentette ki azt az állítást, hogy a dollárérték egyensúlyozó alapját az európai demokráciáknak

való titkos fegyverszállításokra használták volna fel.

A képviselőház külügyi bizottságában kilenc képviselő tett nyilatkozatot, amelyben elutasított minden olyan beavatkozást az Egyesült Államok részéről, ami háborút okozhatna. Hamilton Fischer szenátor rádiószózatban foglalkozott Roosevelttel kijelentéseivel és megállapította, hogy nem tűrheti el ő, hogy Roosevelttel papirrongyért dobja el az amerikai semlegességre vonatkozó egyezményt.

Ottavai jelentés szerint Mackenzie-King kanadai miniszterelnök, Roosevelttel nyilatkozataival kapcsolatban kijelentette, hogy Kanada és az Egyesült Államok között nincs semmiféle közös védekezésre szóló megállapodás. Ilyesmirelolyan tárgyalások, amelyek azonban eredménytelenül végződtek.

Utcai támadás a belga miniszterelnök ellen

Óriási izgalom Brüsszelben. — A flamandellenes tábor a parlamentben is folytatta a harcot

Brüsszelből jelentik: A belga főváros csütörtökön és pénteken izgalmas események színhelye volt. Csütörtökön este Spaak miniszterelnök, aki hivatalában dolgozott, telefonértesítést kapott arról, hogy tüntetők fogják körül lakását. A miniszterelnök az értesítés vétele után azonnal autóba ült és lakása felé hajtott. Amint a ház közelébe ért, a tüntetők körülfogták gépkocsiját és feltartóztatták. A gépkocsi ajtaját bezúrták. Spaakot megragadták és az úttestre ráncigálták. A megtámadott miniszterelnök fejéről letépték a kalapot, öklöllel több ízben arcába és koponyájába sújtottak. Spaakot csak a rendőrök gyors megjelenése tudta kiszabadítani a támadók gyűrűjéből.

Spaak ezután lakására ment, ahol rövidesen felkereste őt a flamand-ellenes egyesületek két megbízottja, akik azt követelték tőle, hogy azonnal mondjon le. Spaak kijelentette, hogy egyáltalán nem gondol lemondásra, mert a néptől kapta megbízatását, amit csak ezeknek van joguk visszavenni. Majd később az államügyész jelent meg a miniszterelnök lakásán s a Spaaktól kapott értesülések alapján bevezette a nyomozást. Még csütörtökön este több tüntetőt letartóztattak, akik között van Lalain gróf, az ismert flamandellenes politikus, akinek zsebében a merénylet után köveket találtak.

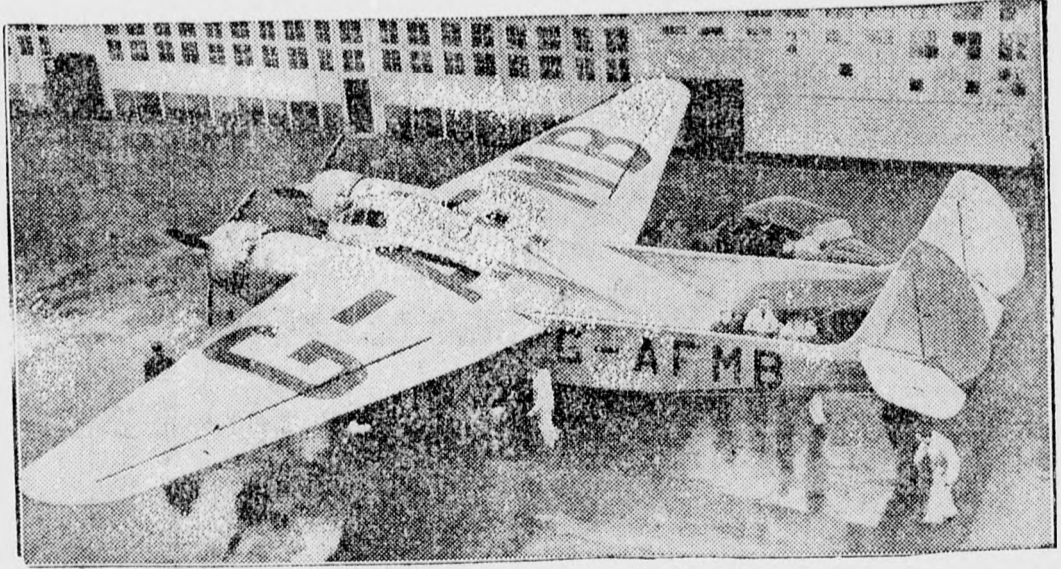
Az izgalom a belga képviselőházra is áterjedt. Pénteken a tüntetők a parlamentet is körülvetették, úgyhogy Spaak miniszterelnök csak rendőri segítséggel tudott bejutni az épületbe. Amikor a miniszterelnök a parlamentbe belépett, olyan szörnyű lármát támadt, hogy senki sem tudott megszólalni. Végül is a lármázás lecsillapodása után Spaak emelkedett szólásra és kijelentette, hogy a parlament úgy viselkedik, hogy elveszi a kedvét a munkájától.

— Mindig azt mondják, — mondta Spaak — hogy dolgozzam, de mégis narancshéjakat dobálnak a lábam elé, hogy elesússzak. Vagy

hagynak dolgozni békében, vagy pedig lemondok megbízatásomról!

Erre a bejelentésre ismét kitért a vihar. A kavargásban Lahant képviselő Balthazar szocialista miniszter felé sértő szavakat kiáltott, mire a miniszter felugrott, rárohant a képviselőre és meg akarta verni. A körülállók azonban a verekedést megakadályozták.

Végül is a rend helyreállta után a képviselőház nyolcvannyal szavazattal nyolcvanhat ellenében megszavazta a kormány javára előterjesztett napirendi indítványt. Heten tartózkodtak a szavazástól. A szavazás eredménye mindennél jobban mutatja a belga parlamentben mutatkozó zavaros helyzetet. Az ülés végén Spaak miniszterelnök ismét felszólt és a képviselőház elnézését kérte szenvedélyes viselkedéséért.

„Repülőszárnyak” nevet kapott az az új típusú angol utasszállító repülőgép, amely teljesen fémből készült s most kísérleteznek vele Southamptonban. 15 utas számára van benne hely.

Nagy fényvel ünneplik meg XI. Pius pápa megkoronázásának tizenhétéves fordulóját

Róma. Saját tud. A Szentatya koronázásának 17 éves évfordulóját, február 12-én nagy fényvel ünnepli meg a Vatikán. Ezzel az alkalmattal a Szentszék és az Olaszország között létrejött kiegyezés tizéves jubileumát is megünnepli. Az ünnepélyes szentmise a Szent Péter templomban lesz, nem pedig az ilyenkor szokásos helyen, a Sixtina-kápolnában.

Ciano gróf útja Varsóba és Prágába

Rómából jelentik: Az olasz kormány a varsói kormánnyal egyetértve megállapította Ciano gróf olasz külügyminiszter varsói utazásának időpontját. A látogatás február 25-én történik meg. Ezzel kapcsolatban a római lengyel nagykövét hosszabb megbeszélést folytatott a római külügyminiszteriumban, s ez alkalmattal megállapították a látogatás programját és részleteit.

Ciano gróf lengyelországi utazásával kapcsolatban a párizsi sajtó feltűnést keltő értesülést közölt. Eszerint Ciano Varsóból visszatérőhen meglátogatja Prágát is, ahol fontos tárgyalásokat folytat a kárpátaljai kérdésben.

Prhala tábornok ostromállapotot rendelt el Kárpátalján

Ungvárról jelentik: Prhala tábornok Kárpátaljára való visszatérése újabb tiltakozási hullámot kavart fel. Ukrán elemek nap, mint nap támadást intéznek a cseh tisztviselők és feletteseik ellen.

Pénteken Szolyvában Volisin milicistái megtámadták a cseh tisztviselőket. A tisztviselők segítségére siettek az itt tartózkodó cseh csendőrök és katonák is. Valóságos ütközet fejlődött ki a két tábor között, amelynek során a cseh katonák gépfegyverrel lötték a milicistákat. A harcban sok halott és sebesült aldozata van. Prhala tábornok a szolyvai összetűzés miatt kihirdette az ostromállapotot.

Fölmentették Eftimiut a Stelian Popescu elleni rágalmazás vádjá alól

Bucurestiből jelentik: Pénteken a törvényesek meghozta ítéletét Victor Eftimiu, az ismert író rágalmazási perében. Mint már régebben megírtuk, Eftimiu ellen Stelian Popescu, az Univerzita tulajdonosa és főszerkesztője indított rágalmazási pert, aki egyúttal az Antirevizionista Liga elnöke is volt. Eftimiu azt írta Stelian Popescunak, hogy csak üzleti nyereszkedési vágyból játszotta meg a nagy hazafi szerepét. A törvényesek felmentették Eftimiut a rágalmazás vádjá alól. A felmentő ítélet indokolása szerint Eftimiu állítását olyan röpíratokkal és ujságokkal igazolta, melyeknek szerzője ellen Stelian Popescu nem indított sajtóper.